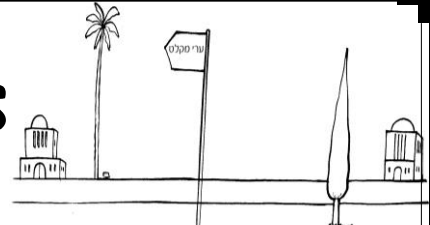




החידון נערך על ידי ח, כהן לזיכוי הרבים

א' ב' על הפרשה לפרשיות מטות מסעי



לעילוי נשמת אבי מזורי
הר"ר אהרן בן ר' יעקב
זצ"ל הכ"מ

לבין המצרים
על ההרים אשא קינה ונהי,
נשארתי בודד על אי,
מתי נשמע, מהגלות קומי צאי,
אבות העולם עלינו בוכים,
דמינו לקוצים וחוחים,
במקום להקריב זבחים,
מארצנו הקדושה נשלחים,
קודש הקדשים שאפילו ישראלים זרים
בכבוד ובגאון אותו שומרים,
עתה נפרצו החומות והשערים,
זכרנו את הלויים בכלי שיר משוררים,
הגר"ח"ב נבנצאל שליט"א

[א] "את אוי ואת רקס ואת צור ואת חור
ואת רבע חמשת מלכי מדין"
לעיל (כה, ט"ו) בתחילת פרשת פנחס,
נאמר: "ושם האשה המוכה המדינית
כזבי בת צור ראש אומות בית אב
במדין" ופירש רש"י שם "ראש אומות -
אחד מחמשת מלכי מדין, 'את אוי ואת
רקס ואת צור' וגוי, והוא היה חשוב
מכולם, שנאמר 'ראש אומות' ולפי שנהג
בזיון בעצמו להפקיר בתו מנאו שלישי."
מסופר על ר' איזיל חריף שהתארח
באיזה מקום וכבדו איזה איש גביר
בישלישי. היה מוזר כיצד לא נתנו כבוד
זה לר' איזיל חריף. ניגש הגבאי לברר
הענין. ענה לו הגבאי: אני מאוד מצטער
כבוד הרב, אבל היהודי הזה הוא תקיף,
וביתו התקלקלה והתקרבה לחוגי
השלטון, והיא יכולה לעשות לנו צרות,
ולכן חייבים לכבד את אביה בישלישי. ר'
איזיל חריף ניגש לאותו גביר ואמר לו:
אפילו רש"י אומר שמגיע לך שלישי,
שהרי רש"י אומר: "ולפי שנהג בזיון
בעצמו להפקיר בתו מנאו שלישי."

מי הם שומרי משמרת המשכן
שקבלו מחצית משלל מדין?
עד מתי יהיה לשוגג מקלט
וחייב להישאר בעיר מקלט?
מה ציזה ה' את משה
שלפני מותו במדין יעשה?
איזו ארץ הנחיל משה
לראובן, גד וחצי מנשה?
על פי מה בית דין קובעים
ואת הרוצח במזיד הורגים?
מי נשלח עם אנשי הצבא
להילחם במדין מלחמת מצוה?
עבור מי בנו בני גד וראובן גדרות
והבטיחו את פי משה לא להמרות?
אשה שנדרה כשהיתה לאיש
מה הדין, כששמע אישה והחרישו?
מי עם משה ואלעזר מונו
ואת מלקוח המלחמה מנו?
איזה סוג רוצח
לעיר מקלט בורח?
ממרה לאילים ישראל נסעו
וחוץ ממעינות, מה שם מצאו?

ל
מ
נ
ס
ע
פ
צ
ק
ר
ש
ת

כמה אנשים שלח משה לצבא
להילחם עם מדין מלחמת מצוה?
במי נקמו ישראל נקמה
והרגו בחרב במלחמה?
ממי במהירות בורח
אדם שבשוגג רוצח?
מה לא יהיה לו, לגואל הדם
כשפגע חוץ למקלט ברוצח האדם?
מתי התבטלו נדריה של אשה
כששמע אותם אביה או אישה?
איך הגיב משה בענין
שהתיו כל נקבה במדין?
מה הביאו תרומה לפני הקל
מן השלל, וזכרון לבני ישראל?
היכן היו ללויים מגרשים
לבהמתם, רכושם ושאר נכסיהם?
כיצד את הכלים מטהרים
לשימוש יהודי מידי נכרי?
בני איזה שבט חששו שתיסב נחלתם
ולכן נשאו בנות צלפחד ממשפחתם?
מה אסור מהרוצח לקחת
כי רק במיתה חטאתו נסלחת?

**אמרות נפלאות מבית כבשונו של הגר"ח"ב נבנצאל שליט"א מגליונו הישיבישע"ר חומש
מכאן ולהבא למפרע**

[ב] "זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' אִישׁ כִּי יֵדֵר נָדָר לֵה'' (ל,ב-ג) וברש"י: דבר אחר... לומר, שהחכם מתיר את הנדר
בלשון התרה. וידוע מה שכתבו האחרונים שהתרת נדרים עוקרת את הנדר לא רק מכאן ולהבא, אלא גם
למפרע, דהיינו שגם אם עבר על הנדר קודם שהתיר החכם - לא נחשב לעברה, שהרי נעקר הנדר למפרע.
ואף שאת ה'התרה' עשה החכם רק מכאן ולהבא, מכל מקום מהני הדבר על למפרע. גדר זה של "מכאן
ולהבא ולמפרע" אפשר לבאר במשל נמרץ, ראש ישיבה נכבד הוזמן לסדר קידושין אצל אחד מתלמידיו,
כמובן שמפאת כבודו וזמנו הקצר דאגו לו לרכב פרטי שיקח אותו עד לאולם, ושם כבר מבעוד מועד
המתינו לו המחוננים והצלם... הראש ישיבה מתיישב עם החתן בין המחוננים לכתוב את הכתובה
לאחר מכן צועדים אל החופה, הראש ישיבה מסדר את הקידושין, ולאחר מחצית שעה נוספת הוא שב אל מרכז האולם להדס בריקוד המסורתית
נהגה בשמחות הישיבה לקול מצהלותם של המוני החוגגים, בסיום השתחוות בשמחה כמובן ממתין לו הרכב הפרטי לקחתו לביתו, הוא שב
הביתה עייף ומרוצה, והרבנית תליט"א מקבלת את פניו בזעקת שבר: זלמל'ה... תראה איזה כובע לבשת... מתברר כי הוא לבש כובע ישן נושן
שבמרכזו מתנוסס חור מפואר... איי... איזה בושות... נו, אבל אתה כבר בבית, מה הבושה?... אלא, עכשיו אתה כל כך נבוך, שכל ההנאה
מהחתונה והסידור קידושין, וכל הכבוד הגדול, נהפך על פניו ברגע אחד על ידי הידיעה שלך... כרגע אתה מרגיש חבל שהלכתי, בכאלה בושות היה
עדיף כבר לא ללכת... הוי אומר הרגשת הבושה היא "מכאן ולהבא, ולמפרע..."

[ג] "וְעֵבְדֶיךָ יַעֲבְרוּ כָל חַלוץ צָבָא לִפְנֵי ה' לְמִלְחָמָה פְּאֵשֶׁר אֲדִינִי דְבַר" (לב,כז)
ה"אמרי אמת" פעם ישן אצל זקנו בעל ה"שפת אמת" מגור, והשכמתו התאחרה לרגל עיונו בסוגיא סבוכה עד לעלות השחר. כשקם, הצליף בו זקנו
הגדול מנת מוסר הגונה, אחד מבני המשפחה שאל את ה"אמרי אמת" לאחר מכן, מדוע לא עצרת את סבא מלגעור בך כך? מדוע לא הסברת לו את
פשר קימתך באיחור? ענה הנער אברהם מרדכי: כשסבא מרביץ מוסר מקשיבים, בקשב מלא, גם אם אין לך הצדקה! והראיה מבני גד ובני
ראובן, אחד מהם לא עצר את משה רבינו משיחתו המוסרית הארוכה, כי כשמשה רבינו נותן מוסר לא עוצרים, מוסר ממש רבינו זה הרי 'תורה'!!!

[ד] **"ומקנה רב הנה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד... ונבאו בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה... אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחיה אל תעברנו את הדרך: ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחיים יבאו למלחמה ואתם תשבּו פה... והנה קמתם תחת אבתיקם תרבות אנשים חסאים לספות עוד על הרוץ אף ה' אל ישׂרָאֵל":** וצ"ב על מה יצא הקצף שמשו רבינו מדבר איתם כאלו דברים קשים, ממש אש וגפרית על הבקשה שלהם להישאר מעבר לירדן תוך כדי שהוא מזכיר להם את חטא המרגלים, ואת חרון אף ה' בזה?

מבאר המשגיח דישיבת מיר ברבכלד הגה"צ ר' ראובן הכסטר שליט"א שכתוב ועתה ישׂרָאֵל מה ה' אלוֹקִיךָ שָׁאֵל מַעֲמָךְ פִּי אִם לִירָאָה אֶת ה' אלוֹקִיךָ וכו', וכן כתוב בקהלת פ"ב, י"ג "סוף דְּבַר הַפֶּלֶל נִשְׁמַע אֶת הַאֲלוֹקִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמֹר פִּי זֶה כֵּל הַאֲדָם".

הקב"ה מבקש מאתנו שנהיה יראים ממנו, וכיון שזה התכלית המבוקש צריכים מאוד להיזהר לא להשתמש בכח של 'יראה' באופן שאינו כלפי ה' יתברך, כיון שיש לאדם כח של יראה, אדם יכול לפחד מהרבה אנשים, מהרבה מצבים, מכל מיני ענינים, והאדם צריך להיזהר להשתמש בכח של יראה רק מה' יתברך ולא ח"ו מאנשים אחרים. **וזהו השורש של חומרת חטא המרגלים שהם עוררו אצל כלל ישראל פחד אימה ויראה מהענקים שהיו בארץ כנען ובגלל זה הם גרמו להם שהם יאבדו את הרוח שלהם,** וכמו שכתוב "אָנָּה אֶנְחֵנוּ עֲלֵימָּהּ אֶחָיוּנוּ הַמָּסוּ אֶת לְבָבֵנוּ לְאָמֹר עִם גְּדוֹל וְרָם מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדוֹלֹת וּבְצוּרֹת בְּשָׁמַיִם וְגַם בְּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם", **ועל זה אומר להם משה רבינו** "וְאָמַר אֲלֵכֶם לֹא תַעֲרָצוּן וְלֹא תִירָאוּן מִמֶּה: ה' אלוֹקִיכֶם הַהֶלֶךְ לְפָנֵיכֶם הוּא יִלְחֶם לְכֶסֶם" אבל המרגלים עוררו אצל כלל ישראל אימה ויראה לא מה' יתברך וכשמעוררים אצל כלל ישראל פחד לא מה' יתברך זה כזה **דבר נורא** שיצא מזה חורבן למשך כל הדורות, **ולפי זה מובן מה שמשו רבינו אומר לבני ראובן ולבני גד בזה שאתם אומרים שאתם רוצים להישאר פה אתם מעוררים אצל כלל ישראל פחד ואימה לא מה' יתברך,** ודבר זה הוא ממש כמו חטא המרגלים, כי עם ישראל יפרש את זה שאתם הגיבורים מפחדים וממילא גם הם יפחדו, ואתם מעוררים 'יראה' לא מה' יתברך, שזהו דבר נורא ביותר, ועל זה יצא הקצף מלפני משה רבינו. <<< כשיש יראה לא מה' יתברך זה מביא לרפיון, **אמנם כשיש יראה מה' יתברך על זה כתוב "יראת ה' תוסיף ימים"** אדרבה מקבלים כוחות חדשים.

[ה] **"וה' יסלח לה" (ל,ו)**

וידועים דברי הגמ' בקידושין (פא): **רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי אמר ומה מי שנתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה, אמרה תורה צריכה כפרה וסליחה,** מי שנתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה.

ורואים עוד כמה היה חרד ר' עקיבא מן החטא, מצינו בעירובין (כא): תנו רבנן מעשה בר"ע שהיה חבוב בבית האסורין והיה ר' יהושע הגרסי משרתו, בכל יום ויום היו מכניסין לו מים במדה, יום אחד מצאו שומר בית האסורין אמר לו היום מימך מרובין שמא לחתור בית האסורין אתה צריך, שפך חציין ונתן לו חציין, כשבא אצל ר"ע אמר לו יהושע אין אתה יודע שזקן אני וחיי תלוין בחייך, סח לו כל אותו המאורע, אמר לו תן לי מים שאטול ידי, אמר לו לשתות אין מגיעין ליטול ידיך מגיעין, אמר לו מה אעשה שחייבים עליהן מיתה, מוטב אמות מיתה עצמי ולא אעבור על דעת חבירי, אמרו לא טעם כלום עד שהביא לו מים ונטל ידיו.

ויש לבאר מהו "מיתת עצמי" שאמר ר' עקיבא "מוטב אמות מיתה עצמי"? **והביאור:** ר' עקיבא ידע ברוח קדשו איזו מיתה ממתנה לו, וכל ימיו היה מצפה מתי יבוא לידו ויקיים את מצות מיתה על קידוש ה', וכעת שאין לו מים לנטילת ידים, אם לא יאכל בלי נטילת ידים יתכן שימות בתאו בכלא, ולא יהיה בעולם את הקידוש ה' הגדול של מיתת ר' עקיבא, **ולמרות זאת** – אומר רבי עקיבא – **לעבור על איסור דרבנן!!!** זה דבר יותר גרוע מאשר שלא יתקיים הקידוש ה' של מיתת ר' עקיבא, "מוטב אמות מיתה עצמי" – בחדר בבית הכלא ולא יחיה את הקידוש ה' העצום במיתת ר' עקיבא שהוא ציפה לו כל ימיו, **ובלבד שלא לעבור על איסור דרבנן אחד...!!!**

[ו] **ההימיר גוי אלהים והמה לא אלהים ועמי המיר כבודו בלוא יועיל. (ירמיה ב, יא), מן ההפסדה.**

אמר המגיד מדובנא: משל למה הדבר דומה? לתלמיד חכם אשר זכה לשתי שולחנות תורה וגדולה במקום אחד, וקיווה שחנתו יהיה פאר עולם הישיבות. דא עקא שהבת לא רצתה, ולא זו בלבד אלא שאיוותה לה לבעל את אחד מנערי השכונה הריקים מתוכן, כל תחינות האב לא הועילו והיא בשלה שרוצה להתחתן דווקא איתו, בשלב מסוים האבא הבין שאין לו סיכוי לשנות את החלטת בתו והסכים בעל כרחו לשידוך, הם התחתנו וגרו בבית אביה – חמיו, ומיודענו החתן, לא רק שלא ידע ללמוד, אלא גם לא ידע לעשות כלום... ישב כל היום על כורסת הבית וקרא עיתונים... שתי קפה... וחוף מזה - אפס מעש. לאחר תקופה, חמיו דיבר על ליבו כי יתחיל לעסוק במסחר. החתן התנצל שאינו ממש יודע לעשות מסחר... וחמיו השיב לו: הבה אלמד אותך את כללי המקצוע, שלשה כללים למקצוע: א. יש לקנות משהו שמתאים לעונה, לא סוודרים בקיץ... ב. משהו שכולם צריכים, לא רק יחידי סגולה, ג. צריך להשיג משהו זול שאפשר אחרי זה למכור ביותר יקר, הוא הפקיד ביד חתנו **מאה אלף רובל** ושלה אותו אל יריד המסחר הגדול בלייפציג. החתן לאורך כל הדרך שינן את הכללים וכך הגיע ליריד, סוחר היריד הממולחים הריחו שלפניהם עומד **דג שמן** ושאלוהו למבוקשו, הוא השיב ואמר: אני צריך משהו שמתקיימים בו שלשה דברים: בעונה, לכולם, משהו זול שאפשר למכור ביוקר... אמר לו הסוחר: יש לי הצעה מעולה בשבילך!... כידוע לך יום ראש השנה קרב ובא... ובראש השנה צריך שופרות לתקוע בהם, אני מציע לך **5 שופרות ברובל אחד...!!!** אתה יכול למכור כל שופר בסכום נאה, וזה גם בעונה, וגם כולם צריכים זאת, החתן חושב לרעה... כן! זה מתאים לכללים! נפלא! "מזל וברכה" סגרו עיסקה! **מאה אלף רובל תמורת חצי מיליון שופרות!!!** החתן לוקח את הסחורה ומתקדם לשוב לבית חמיו, חמיו כבר מרחוק מזהה שזה חתנו והוא רואה עוד קרון ועוד קרון, וכשראה את תכולתן חשכו עיניו!!! החתן ניסה להסביר שזה עונה על כל הכללים, וחמיו השיב לו: מי כבר צריך שופר?... רק בבתי הכנסת... וגם שם לרובם יש כבר... **יעברו 5 פעמים ימי 'מתושלח'** ולא אגמור למכור מחצית מכמות השופרות הללו, מה אעשה עם חצי מיליון שופרות... החתן חזר למקומו הקבוע בכורסת הבית ולסדר יומו הקבוע שכלל קריאת העיתון ושתיית כוסות קפה לפרקים... וחמיו הלך ושכר מחסנים לאחסן את חצי מיליון השופרות... - עברה חצי שנה נוספת ונכמר לבו למראה חתנו המובטל ה"אוכל ואינו עושה" ואמר לעצמו: **בוא ניתן עוד צ'אנס... הוא קרא לחתנו והפקיד בידו שוב מאה אלף רובל,** הזכיר לו שוב את כללי המסחר, אלא שהפעם חידד ואמר לו שיקנה משהו **שבאמת עולם כולם צריכים,** משהו שמשמש כל בית חייב שיהיה לו, החתן יצא לדרך, וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשנית... הוא הגיע ליריד, **והסוחרים מריחים... הוא מסביר מה הוא צריך בדיוק כפי הכללים... והסוחר מציע לו "הצעה שאי אפשר לרוב לה"**... הפעם זה משהו שכל בית צריך!!! נוצות לבדיקת חמץ... לוקחים 3 נוצות ומחברים אותם יחד וככה מנקים את החמץ... 10 קילו נוצות ברובל, 1000 טונות של נוצות, החתן חוכך בדעתו והעסקה נראית לו טובה! העסקה נסגרת, "מזל וברכה" ו- 1000 טונות הנוצות החלו עושים את דרכם לעבר בית חמיו, הפעם חמיו נשבר לגמרי! **דייני!** מה אעשה עם כל כך הרבה נוצות? איפה נפץ את זה? **בכל העולם לא צריכים כזו כמות...** וגם בזה כמעשהו בראשונה כך מעשהו בשנית... החתן חזר למקומו הקבוע בכורסת הבית ולסדר יומו הקבוע שכלל קריאת העיתון ושתיית כוסות קפה לפרקים... וחמיו הלך ושכר מחסנים לאחסן את 1000 הטונות של הנוצות... כעבור תקופה החליט העשיר שחבל על כל יום שהסחורה עומדת בלא מעש, הוא ניסה לעשות איתה משהו, הוא פגש סוחר גדול מטורקיה והפקיד בידו את האחריות על מחסן השופרות ואמר לו לך תעשה משהו עם זה ותבוא על שכרך! מה שתביא במקום זה – יהיה כבר יותר טוב, כבר לא יכול להיות גרוע יותר. בד בבד הוא פגש סוחר גדול נוסף מפולין והפקיד אותו כאחראי על מחסני הנוצות ואמר לו אותו הדבר: לך תעשה עם זה משהו, מה שתביא במקום, כבר יהיה טוב **כי לא יכול להיות גרוע יותר...** סיפורים... והתברר שיש להם ממש סיפור זהה...! ואין יותר מתבקש מאשר שיחליפו ביניהם את הסחורות...!!! הם אפילו לא היו צריכים ממש להחליף, האחד עבר לשיירת עגלותיו של רעהו וחזרו לבית משלחם, תושבי העיירה בראותם כמות כזו של עגלות חשבו **שפרצה מלחמת עולם...** עגלות עגלות עם שופרות ונוצות... כשראה זאת חמיו, פשוט התמוטט והתעלף במקום, לאחר שהתעורר ניסו להפיס את דעתו, **אבל היה אחד שעמד וחייך...** ומיהו! החתן בכבודו ובעצמו, הוא הפטיר ואמר לחמיו: **אתה רואה?! לעגת עלי שאיני יודע לעשות מסחר... והנה הבאת סוחרים ממולחים...** ומה הם הביאו בדיוק את אותם דברים שאני הבאת... השיב לו חמיו: **שווייטיטה שבעולם!!!** הם – מה הם קיבלו? "כלום"! ומה הם הביאו חזרה? "כלום"! הם החליפו "כלום" אבל אתה שוטה שבעולם מה קבלת: קבלת מאה אלף רובל...!!! פעמיים קבלת סכום עתק כזה...! **ומה עשית עם זה? הכנת את זה ל"כלום"!!!**

סיים המגיד את המשל ועבר לנמשל: כל גוי יכול להחליף את אלוהיו באחר, אלוהי עץ ניתן להחליף באלוהי אבן... במקום להיות קשור למפלגה פלונית יחליף ויעבור למפלגה אלמונית... כי זה להחליף "כלום" ב"כלום", חליפין כאלה לא מעלים ולא מורידים דבר... וגם את זה גוי לא עושה... **אולם עם ישראל "המיר כבודו בלא יועיל" החליפו אלקים חיים באלהי עץ ואבן...!** לקחו מאה אלף רובל ועשו מזה "כלום"! וזה **נורא ואיום!!!**